ด่วนที่สุด

ที่ ฉช ๐๐๑๙/ว ๘๘๙๔

ศาลากลางจังหวัดฉะเชิงเทรา
ถนนเรืองวุฒิ ฉช ๒๔๐๐๐

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

เรียน นายอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ผลการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยวฯ ปี พ.ศ.๒๕๖๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. แนวทางการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว จำนวน ๑ ชุด

ด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา กำหนดทบทวนผลการจัดประเภทและประเมินชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP และประเมินชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีให้เป็นปัจจุบัน สำหรับเป็นข้อมูลในการวางแผนการสนับสนุนและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้เหมาะสมกับชุมชนในแต่ละประเภท โดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ ซึ่งจังหวัดฯ ดำเนินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE) ปี พ.ศ.๒๕๖๓ รวมจำนวน ๓๗ ชุมชน ปรากฏผลว่าเป็นชุมชนท่องเที่ยวประเภท A จำนวน ๒ ชุมชน ประเภท B จำนวน ๖ ชุมชน ประเภท C จำนวน ๑๖ ชุมชน และประเภท D จำนวน ๑๓ ชุมชน (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมทบทวนผลการจัดประเภทและประเมินชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย ขอให้อำเภอได้โปรดมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ดำเนินการทบทวนผลการจัดประเภทและประเมินชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามแนวทางฯ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) และจัดทำแบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว (สิ่งที่ส่งมาด้วย๓) แล้วส่งแบบประเมินฯ ให้จังหวัดฯ ภายในวันจันทร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรนัฐ ติรประเสริฐสิน)
พัฒนาการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด
กลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
โทร.๐ ๓๘๕๑ ๑๒๓๙

เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้
ภายในปี ๒๕๖๕
Change for Good

สรุปผลการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว และหมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ทะเบียนชุมชนท่องเที่ยว						ประเภทชุมชนท่องเที่ยว			ประเภทชุมชนท่องเที่ยว (A,B,C,D)	กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C โปรดระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง (๑,๒,๓,๔,๕)	หมายเหตุ (กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C (๕) โปรดระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง)
ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	รหัสหมู่บ้าน	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว	หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)			
๑	บางคล้า	บางคล้า	-	ชุมชนบางคล้า	๒๔๐๕๒๐๑๐๑	-	-	✓	A	-	-
๒	ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ	๓	ทุ่งยายชี	๒๔๑๐๐๑๐๓	✓	-	✓	A	-	-
๓	ราชสาส์น	เมืองใหม่	๘	บางพุทรา	๒๔๐๗๐๒๐๘	✓	-	-	B	-	-
๔	พนมสารคาม	ท่าถ่าน	๓	โคกหัวข้าว	๒๔๐๖๐๖๐๓	✓	-	-	B	-	-
๕	บางน้ำเปรี้ยว	โพรงอากาศ	๙	คลองชวดตาสี	๒๔๐๓๐๑๐๐๙	✓	-	-	B	-	-
๖	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน	๔	หัวลำพู	๒๔๑๑๐๒๐๔	✓	-	-	B	-	-
๗	ราชสาส์น	บางคา	๔	เตาอิฐ	๒๔๐๗๐๑๐๔	✓	-	-	C	๕	หุ่นเหล็ก/กล้วยอบ
๘	บ้านโพธิ์	หนองบัว	๓	ดอนสีนนท์	๒๔๐๕๑๐๐๓	✓	-	-	C	๕	ปลาข้าวคั่ว
๙	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน	๓	คลองเขื่อน	๒๔๑๑๐๒๐๓	✓	-	✓	B	-	-
๑๐	บางคล้า	สนามช้าง	๑	สาวชะโงก	๒๔๐๒๑๑๐๑	✓	-	-	B	-	-
๑๑	บ้านโพธิ์	ท่าพลับ	๑	บางกรูด	๒๔๐๕๐๘๐๑	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๑๒	บางปะกง	สองคลอง	๖	สองคลอง	๒๔๐๔๐๗๐๖	✓	-	-	C	๕	ล่องเรือชมวิถีชุมชน ชีวิตชาวเล
๑๓	ราชสาส์น	บางคา	๕	ดอนทอง	๒๔๐๗๐๑๐๕	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๑๔	ราชสาส์น	ดงน้อย	๓	หมู่ไผ่	๒๔๐๗๐๓๐๓	✓	-	-	C	๒	การบริหารกองทุนชุมชน
๑๕	คลองเขื่อน	บางตลาด	๗	คุ้งกร่าง	๒๔๑๑๐๕๐๖	✓	-	-	C	๓	บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม
๑๖	บางคล้า	เสม็ดใต้	๔	สนามช้าง	๒๔๐๒๑๓๐๔	✓	-	-	C	๑	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๑๗	บางปะกง	บางวัว	๒	หลังสวน	๒๔๐๔๐๓๐๒	✓	-	-	C	๕	วิถีเศรษฐกิจชุมชน
๑๘	บางปะกง	บางปะกง	๒	บ้านบน	๒๔๐๔๐๑๐๒	✓	-	-	C	๕	กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมป่าชายเลน บ้านปลา ธนาคารปู

ทะเบียนชุมชนท่องเที่ยว						ประเภทชุมชนท่องเที่ยว			ประเภทชุมชนท่องเที่ยว (A,B,C,D)	กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C โปรดระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง (๑,๒,๓,๔,๕)	หมายเหตุ (กรณีเป็นหมู่บ้านประเภท C (๕) โปรดระบุความโดดเด่นเฉพาะทาง)
ที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	รหัสหมู่บ้าน	ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว	หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)			
๑๙	ท่าตะเกียบ	ท่าตะเกียบ	๒๐	เนินน้อย	๒๔๑๐๐๑๒๐	✓	-	-	D	-	-
๒๐	แปลงยาว	วังเย็น	๑๐	โกรกแก้ววงพระจันทร์	๒๔๐๙๐๒๑๐	✓	-	-	D	-	-
๒๑	ท่าตะเกียบ	คลองตะเกรา	๑๓	เกาะกระทิง	๒๔๑๐๐๒๑๓	✓	-	-	D	-	-
๒๒	สนามชัยเขต	ลาดกระทิง	๒	ห้วยน้ำทรัพย์	๒๔๐๘๐๕๐๒	✓	-	-	C	๕	ประวัติศาสตร์วัดพระธาตุวาโย
๒๓	ท่าตะเกียบ	คลองตะเกรา	๑๒	ทุ่งส่าย	๒๔๑๐๐๒๑๒	✓	-	-	D	-	-
๒๔	เมืองฉะเชิงเทร	บางตีนเป็ด	๙	บางตีนเป็ด	๒๔๐๑๐๕๐๙	✓	-	-	D	-	-
๒๕	คลองเขื่อน	คลองเขื่อน	๕	วังควาย	๒๔๑๑๐๒๐๕	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๒๖	แปลงยาว	วังเย็น	๖	หนองปรือไม้แก้ว	๒๔๐๙๐๒๐๖	✓	-	-	D	-	-
๒๗	สนามชัยเขต	คู้ยายหมี	๖	ยางแดง	๒๔๐๘๐๑๐๖	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์
๒๘	เมืองฉะเชิงเทร	บางพระ	๒	ท่าอิฐ	๒๔๐๑๑๓๐๒	✓	-	-	D	-	-
๒๙	สนามชัยเขต	ลาดกระทิง	๑	ห้วยหิน	๒๔๐๘๐๕๐๑	✓	-	-	C	๑	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๓๐	พนมสารคาม	เขาหินซ้อน	๒	เขาหินซ้อน	๒๔๐๖๐๘๐๒	✓	-	-	C	๑	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
๓๑	เมืองฉะเชิงเทร	คลองนครเนื่อง	๙	คลองนครเนื่องเขต	๒๔๐๑๑๐๐๙	-	✓	-	D	-	-
๓๒	บางคล้า	บางสวน	๑	ตลาดใหม่	๒๔๐๒๐๔๐๑	✓	-	-	D	-	-
๓๓	บางน้ำเปรี้ยว	โพรงอากาศ	๑๑	คลองบ้านใหม่	๒๔๐๓๐๑๐๑๑	✓	-	-	D	-	-
๓๔	บางน้ำเปรี้ยว	โพรงอากาศ	๑๓	คลองบ้านใหม่	๒๔๐๓๐๑๐๑๓	✓	-	-	D	-	-
๓๕	เมืองฉะเชิงเทร	บางเตย	๗	คลองแขวงกลั่น	๒๔๐๑๑๙๐๗	✓	-	-	D	-	-
๓๖	ท่าตะเกียบ	คลองตะเกรา	๒๕	สามพราน	๒๔๑๐๐๒๒๕	✓	-	-	D	-	-
๓๗	พนมสารคาม	บ้านซ่อง	๓	หนองหว้า	๒๔๐๖๐๒๐๓	✓	-	-	C	๔	เกษตรอินทรีย์

แนวทาง
การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณาตามเกณฑ์การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (50 คะแนน)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
1) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลัก (10 คะแนน)	• ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยพิจารณาว่าแหล่งท่องเที่ยวหลักมีชื่อเสียงระดับใด ได้แก่ 1) ระดับนานาชาติ (มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ) 2) ระดับประเทศ (นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยมาจากทุกภาค) 3) ระดับภาค/จังหวัดใกล้เคียง 4) ระดับจังหวัด หรือ 5) ระดับอำเภอ/ท้องถิ่น • การเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักถึงชุมชน ระยะทาง และความสะดวกในการเดินทาง ได้แก่ สภาพเส้นทาง โดยอาจพิจารณาจากระยะเวลา หากสามารถเดินทางจากแหล่งท่องเที่ยวหลักถึงชุมชนได้ภายใน 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง ถือว่าอยู่ในช่วงที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจได้ง่ายในการเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชน • ลักษณะการเดินทาง และการบริการยานพาหนะ มีกี่ช่องทางให้เลือก เช่น เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง รถรับจ้าง หรือมีบริการรถให้เช่าในตัวเมือง เป็นต้น	• การสืบค้นข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวหลัก มีข้อมูลที่แสดงถึงคุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวหลัก หรือมีผู้กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ จำนวนมาก • ระยะทางและสภาพเส้นทาง สามารถบ่งบอกถึงระยะเวลาในการเดินทางได้ หรือมีข้อมูลอ้างอิงจากประสบการณ์ในการเดินทางที่ผ่านมา • สามารถสอบถาม/ตรวจสอบราคาของการบริการยานพาหนะในแต่ละรูปแบบได้
2) จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนและการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง (10 คะแนน)	• จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนมีความโดดเด่น มีจุดขายที่ชัดเจน เช่น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อัตลักษณ์ กิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน • การเป็นที่รู้จักในวงกว้าง มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ สามารถสืบค้นข้อมูลได้โดยง่าย	• การสืบค้นข้อมูลของชุมชนท่องเที่ยว มีข้อมูลจุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชน ปรากฏในหลายเว็บไซต์หรือหลายแหล่งข้อมูล รวมทั้งแสดงข้อมูลที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และมีผู้กล่าวถึงจำนวนมาก

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
3) สถิตินักท่องเที่ยว (10 คะแนน)	• จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อเดือน (จำแนกนักท่องเที่ยวทั่วไปและคณะศึกษาดูงาน) • สถิติ ความสม่ำเสมอและความถี่ของการเข้ามาของนักท่องเที่ยว (ทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ตามฤดูกาล หรือเทศกาลประจำปี) • สามารถวิเคราะห์จำแนก (identify) กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวหลักและรองได้ (การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางต่าง ๆ) • แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน • จำนวนนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน	• สามารถอ้างอิงการจัดเก็บข้อมูลได้ เช่น การจัดเก็บข้อมูลตามระบบรายงานของกรมการพัฒนาชุมชนผ่าน Google Sheet การสอบถามจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
4) การสร้างรายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว (10 คะแนน)	• รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ได้แก่ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ของที่ระลึก อาหาร ผลไม้ เครื่องดื่ม รวมถึงรายได้ของร้านอาหาร ที่พัก การบริการยานพาหนะ กิจกรรมการท่องเที่ยว และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง • มีการสร้างรายได้ที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีการกระจายรายได้และผู้รับประโยชน์ในชุมชน • พิจารณาสัดส่วนของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว	• สามารถอ้างอิงการจัดเก็บข้อมูลได้ เช่น การจัดเก็บข้อมูลตามระบบรายงานของกรมการพัฒนาชุมชนผ่าน Google Sheet การสอบถามจากผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
5) เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ประสานนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน (10 คะแนน)	• มีเครือข่ายการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สทท.) บริษัทประชารัฐรักสามัคคี หรือสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว บริษัททัวร์ โดยได้เคยมีการนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน หรือเป็นชุมชนที่อยู่ในแพ็คเกจทัวร์ หรืออยู่ในสื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว • มีการประสานเผยแพร่เชื่อมโยงปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ปฏิทินกิจกรรมเชื่อมต่อกับการท่องเที่ยวหลัก มีช่วงที่ดึงดูดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	• ข้อมูลที่แสดงถึงการเป็นเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว เช่น การประชุมร่วมกัน กิจกรรมที่ทำร่วมกัน • เส้นทางการท่องเที่ยวในสื่อประชาสัมพันธ์ของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว • ปฏิทินการท่องเที่ยว ปฏิทินกิจกรรม ของภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว • แพ็คเกจทัวร์ที่ปรากฏกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนของบริษัททัวร์ต่างๆ • ข้อมูลการเข้ามาของนักท่องเที่ยวที่มีการประสานงานผ่านภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว

2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก (30 คะแนน)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
1) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร (10 คะแนน)	• มีองค์กรในชุมชนเพื่อการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (พัฒนาต่อเนื่อง) ทั้งการบริหารจัดการในภาพรวมของชุมชนท่องเที่ยว และการบริหารของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง • มีบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ในการประสานงานด้านการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งนักเล่าเรื่องชุมชน นักสื่อความหมาย หรือมัคคุเทศน์ท้องถิ่น • การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีความเข้าใจและเห็นชอบร่วมกันในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวเป็นเจ้าบ้านที่ดี	• ข้อมูลที่แสดงโครงสร้างและการทำงานขององค์กรด้านการท่องเที่ยวโดย เช่น คณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว ชมรมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน คณะกรรมการกลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่างๆ • ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น ผู้ประสานงานของชุมชนท่องเที่ยว ผู้ประสานงานของกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ผู้ประสานงานการจัดโฮมสเตย์ รวมทั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์ เช่น Feeder ของ Application ที่เกี่ยวข้อง ผู้ดูแลเว็บไซต์หรือเพจ หรือการจัดการข้อมูลออนไลน์ของชุมชน หรือผู้ทำหน้าที่เก็บภาพของชุมชนท่องเที่ยว ทั้งเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ กิจกรรม สินค้าและบริการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ หรือเชื่อมโยงข้อมูลกับเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว • ข้อมูลเกี่ยวกับนักเล่าเรื่อง นักสื่อความหมาย มัคคุเทศก์น้อย มัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือผู้ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการต้อนรับนักท่องเที่ยว และสามารถให้ข้อมูลที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวได้ • ข้อมูลที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว เช่น การดูแลรักษาความสะอาดและปรับภูมิทัศน์บริเวณบ้านการเข้าร่วมประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรม และร่วมกันเป็นเจ้าบ้านที่ดี ยิ้มแย้ม พูดคุยอย่างเป็นมิตร และให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว
2) การจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว (10 คะแนน)	• มีกติกาของชุมชนด้านการท่องเที่ยว เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ การจัดสรรและกระจายรายได้ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว • มีมาตรการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงกรณีเจ็บป่วย อุบัติเหตุ • มีแผนธุรกิจของชุมชนท่องเที่ยว หรือแผนชุมชนด้านการท่องเที่ยว	• ระเบียบ กติกา ข้อตกลง ข้อกำหนด ในด้านการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว โดยมีการประกาศให้ทราบ และมีมาตรการในการปฏิบัติ โดยบังคับใช้กับผู้เกี่ยวข้อง เช่น กรรมการ สมาชิก ผู้ประกอบการ คนในชุมชน หรือนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว • มาตรการด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เช่น การเดินทางในชุมชน ความปลอดภัยทางน้ำ (คุณภาพมาตรฐานของอุปกรณ์/พาหนะ/ผู้ให้บริการ และมีเสื้อชูชีพ) ความปลอดภัยในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในชุมชน และมาตรการรองรับกรณีเกิดอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน • ข้อมูลแผนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวชุมชน หรือแผนชุมชนด้านการท่องเที่ยว รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน หรือกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนได้ขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก (ต่อ)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว (10 คะแนน)	• มีจุดบริการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว แผ่นพับ แผนที่ • ป้ายบอกทาง ป้ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกและสะอาดของเส้นทางในชุมชน ห้องน้ำ เป็นต้น • มีบริการอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทาง ทั้งการเดินทางในชุมชน และการเดินทางเข้าออกชุมชน • มีที่พักในชุมชนหรือที่พักใกล้เคียงที่ได้มาตรฐาน มีความสะดวกในการเลือกพัก • มีร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านของฝาก/ของระลึก ร้านค้าใกล้เคียง ที่นักท่องเที่ยวสามารถซื้ออาหาร เครื่องดื่ม และสิ่งของที่จำเป็นได้	• สถานที่ซึ่งกำหนดให้เป็นจุดบริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น แผ่นพับ แผนที่ ข้อมูลโปรแกรม แพ็คเกจ ที่พัก การเดินทาง สินค้าและบริการในชุมชน รวมถึงช่องทางในการติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติม • ป้ายบอกทาง ซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังชุมชน รวมถึงสถานที่ที่น่าสนใจ จุดบริการต่างๆ ในชุมชน • ความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของเส้นทางและภูมิทัศน์ในชุมชน • ห้องน้ำที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวในจุดต่างๆ ได้อย่างเพียงพอ และมีความสะอาด (รวมถึงห้องน้ำในร้านอาหาร หรือบ้านเรือนใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนที่ยินดีให้บริการกับนักท่องเที่ยว) • ข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะในการเดินทางเข้าออกชุมชน และการเดินทางภายในชุมชน ได้แก่ รถโดยสาร รถยนต์รับจ้าง รถจักรยานยนต์รับจ้าง รถสามล้อ รถราง จักรยาน เรือรับจ้าง เรือข้ามฟาก การบริการรถเช่า การบริการพาหนะที่เชื่อมโยงไว้ในกิจกรรมบริการอื่นๆ • ข้อมูลที่พักภายในชุมชน หรือที่พักภายนอกชุมชนที่มีความสะดวกในการเดินทาง ระยะทาง ระยะเวลาในการเดินทาง ที่สามารถเลือกพักได้โดยสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น โฮมสเตย์ รีสอร์ท โรงแรม ลานกางเต็นท์ ฯลฯ • ข้อมูลร้านอาหาร ร้านกาแฟ ร้านของฝาก ร้านสะดวกซื้อ ร้านของชำในชุมชน หรือตู้กดเครื่องดื่มอัตโนมัติ ฯลฯ ซึ่งอยู่ในชุมชน หรือชุมชนใกล้เคียง ที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ของฝาก หรือสิ่งของจำเป็นอื่นๆ ได้

3. ด้านสินค้าและบริการ (20 คะแนน)

ตัวชี้วัด	คำอธิบายรายละเอียดข้อพิจารณา	ข้อมูลอ้างอิง
1) ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เฉพาะถิ่น (10 คะแนน)	• การเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเฉพาะถิ่น เช่น ต้องใช้วัตถุดิบเฉพาะถิ่น เฉพาะฤดูกาล หรืออาหาร/ผลไม้ ที่โดดเด่นในพื้นที่ หรือของฝากที่แสดงถึงการได้มาถึงสถานที่นั้น ๆ เช่น โปสการ์ด/เสื้อ/แมคเน็ต ที่มีรูปสถานที่ท่องเที่ยว • ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพและมาตรฐาน • ผลิตภัณฑ์อัตลักษณ์ ที่สามารถดึงดูดให้คนเข้าไปซื้อ ชมการผลิตที่ชุมชน มีจุดที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวได้	• ข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน ที่มีความโดดเด่น แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน โดยอาจใช้วัตถุดิบเฉพาะถิ่น เฉพาะฤดูกาล หรือเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมา รวมถึงผลไม้ที่มีความโดดเด่นของพื้นที่นั้น หรืออาหารถิ่น หรืออาหารที่มีชื่อเสียงในพื้นที่ • ข้อมูลผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกที่ผลิตขึ้นมาเพื่อสื่อถึงเอกลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว มีรูปหรือข้อความปรากฏอยู่บนสินค้า หรือพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นของที่ระลึก เช่น เสื้อ หมวก พวงกุญแจ โปสการ์ด แมคเน็ต แก้ว เซรามิค สมุดที่ปกหุ้มด้วยผ้าพื้นเมือง ฯลฯ • ข้อมูลการรับรองคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ เช่น OTOP 3 – 5 ดาว มผช. มาตรฐาน อย. เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย ฯลฯ • ข้อมูลผลิตภัณฑ์เด่นที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปซื้อ หรือชมการผลิต ที่แหล่งผลิตในชุมชนได้
2) บริการด้านการท่องเที่ยว (10 คะแนน)	• มีกิจกรรมบริการการท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม/ประเพณี/ประวัติศาสตร์/วิถีชีวิต/ธรรมชาติ/ผจญภัย/นิเวศน์/เกษตร เป็นต้น รวมทั้งการจัดโปรแกรมรองรับนักท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • มีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อจองแพ็คเกจ ขอข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง สามารถรองรับการติดต่อได้ทุกช่องทาง เช่น ช่องทางออนไลน์ที่หลากหลาย การประสานงานทางโทรศัพท์	• ข้อมูลกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การฟ้อนรำต้อนรับ การบายศรีสู่ขวัญ การนำชมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงเกษตร เส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การนำชมโบราณสถาน โบราณวัตถุ การไหว้พระ รถรางนำเที่ยว ล่องแพ พายเรือคายัค พาปั่นจักรยานชมจุดต่างๆ ของเส้นทางในชุมชน การตักบาตรตอนเช้า การชมหิ่งห้อยยามค่ำคืน ฯลฯ • ข้อมูลการบริการที่มีรองรับนักท่องเที่ยว เช่น นวดแผนไทย โฮมสเตย์ ฯลฯ • ข้อมูลกิจกรรมที่บรรจุไว้ในโปรแกรม หรือแพ็คเกจการท่องเที่ยวโดยชุมชน • ข้อมูลกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมผลิตสินค้า ร่วมทำอาหาร ร่วมดำนา/เกี่ยวข้าว เก็บผลไม้ แปรรูปอาหาร ทอผ้า เย็บผ้าด้วยมือ เพ้นท์เสื้อ/กระเป๋า ฯลฯ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำ ได้เห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้นๆ และสามารถนำกลับไปเป็นของที่ระลึกได้ • ข้อมูลที่แสดงถึงช่องทางการติดต่อที่มีประสิทธิภาพ ที่ปรากฏข้อมูลการประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว โดยมีชื่อผู้ประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ หรือติดต่อผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ฯลฯ เพื่อรองรับการจองแพ็คเกจ การขอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมบริการต่างๆ

ขั้นตอนการดำเนินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP

คณะกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยวดำเนินการประเมินตนเองเบื้องต้น

ฝ่ายเลขานุการ (สพอ.) เตรียมข้อมูลประกอบการประชุม

ฝ่ายเลขานุการ (สพจ.) เตรียมข้อมูลประกอบการประชุม

อนุกรรมการ นตผ. อำเภอ ประเมิน/จัดประเภท

อนุกรรมการ นตผ. จังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบ

กรมการพัฒนาชุมชน ใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ของข้อมูล

หมายเหตุ

* พิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ นตผ. ให้ครอบคลุมตามความเหมาะสม

* ชุมชนท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชน/หมู่บ้าน ที่กรมการพัฒนาชุมชน/สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยวตามกลไกวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise : SE) ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากแผนบูรณาการด้านการท่องเที่ยวและบริการ ฯลฯ

ตัวอย่างแบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

แบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

ชื่อหมู่บ้าน .....**รหัสหมู่บ้าน**..... **หมู่ที่**.....

ตำบล.....**อำเภอ**..... **จังหวัด**.....

☐ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
☐ หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
☐ หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	รวม	ระบุเหตุผลประกอบ
1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว	1) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลัก	10			
	2) จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนและการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง	10			
	3) สถิตินักท่องเที่ยว	10			
	4) การสร้างรายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว	10			
	5) เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ประสานนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน	10			
2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก	1) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร	10			
	2) การจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	10			
	3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	10			
3. ด้านสินค้าและบริการ	1) ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เฉพาะถิ่น	10			
	2) บริการด้านการท่องเที่ยว	10			
	รวม	100		ประเภท.....	

หมายเหตุ กรณีเป็นชุมชนท่องเที่ยวประเภท C โปรดระบุความโดดเด่นเฉพาะทางดังนี้ (เลือกได้เพียง 1 ข้อ)

☐1.หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ☐2.บริหารจัดการกองทุนชุมชน ☐3.บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ☐4.เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย ☐

☐5.ประเภทอื่นๆ โปรดระบุ.....

แบบประเมินการจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว

ชื่อหมู่บ้าน .....รหัสหมู่บ้าน..... หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

☐ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

☐ หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว

☐ หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชน (SE)

ด้าน	ตัวชี้วัด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	รวม	ระบุเหตุผลประกอบ
1. ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว	1) การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลัก	10			
	2) จุดดึงดูดการท่องเที่ยวในชุมชนและการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง	10			
	3) สถิตินักท่องเที่ยว	10			
	4) การสร้างรายได้และการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว	10			
	5) เครือข่ายการท่องเที่ยวที่ประสานนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน	10			
2. ด้านความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก	1) ความพร้อมขององค์กรและบุคลากร	10			
	2) การจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	10			
	3) สิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับนักท่องเที่ยว	10			
3. ด้านสินค้าและบริการ	1) ความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์เฉพาะถิ่น	10			
	2) บริการด้านการท่องเที่ยว	10			
	รวม	100		ประเภท.....	

หมายเหตุ กรณีเป็นชุมชนท่องเที่ยวประเภท C โปรดระบุความโดดเด่นเฉพาะทางดังนี้ (เลือกได้เพียง 1 ข้อ)

☐1.หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ☐2.บริหารจัดการกองทุนชุมชน ☐3.บริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ☐4.เกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย

☐5.ประเภทอื่นๆ โปรดระบุ.....